

NA IZVORIMA

Papa Pavao VI

TRI ELEMENTA ČINA VJERE

Crkva, ili točnije rečeno svi mi koji imamo sreću pripadati Crkvi, trebamo polučiti rast vjere naše (usp. Ef. 4, 15). To nam je potrebno da bismo živjeli kao vjernici, kao kršćani koji žive suglasno sa svojim krštenjem, sa svojim priznavanjem katoličke vjere, kao kršćani koji su sposobni suočiti s nijekanjem i smetenošću svoga vremena...

Još jednom se pitamo: da li je moguće ojačati našu vjeru u okolnostima u kojima se nalazimo? Da li je moguće imati vjeru, da li je čak moguće prospješiti njezin rast? U tom se sastoji vrlo teško pitanje na koje smo svi pozvani odgovoriti. To znači da smo svi pozvani da poduzmemo dvostruko istraživanje: s jedne strane poteškoće vjerovanja, osobito danas, a s druge strane lakoća s kojom se vjeruje, lakoća koju, gotovo na naše začuđenje, tako očito zapažamo.

1. Prije svega objektivni elemenat, tj. istine vjere, nauka, Credo. Taj elemenat često nedostaje zbog pomanjkanja pouke. Neznanje je tako često uzrok vjerske krize. Niječe se ono što se ne poznaje. To, međutim, nije ozbiljno. To je nedostojno suvremene osobe, poučene i inteligentne, osobito kad je riječ o vjeri, jer je ona, htjeli ili ne, odlučujući kriterij za usmjerenje života i mjerenje njegovih vrijednosti... Pošteno i ustrajno proučavanje vjerske nauke imat će, samim tim, prvi pozitivni ishod, onaj naime da pokaže razumu i duhu današnjeg čovjeka kako istine naše vjere nisu strane dubokim težnjama čovjeka, nego da im divno odgovaraju, usprkos tajne koja ih ovija.

2. Drugi elemenat je subjektivni, tj. prihvaćanje Credo od strane čovjeka koji upravo po njemu postaje vjernik. To je specifični vid vjere, onaj koji se danas napada, jer se upravo protiv autentičnog pristajanja uz nauku vjere najviše podiže glas. Zašto? Jer je čovjek danas više nego ikada kritičan prema obliku spoznaje koji se osniva na riječi nekog drugog a ne na osobnom iskustvu. Dokazi koji se zasnivaju na auktoritetu, riječi nekoga drugog, na svjedočanstvu a ne na razumskom provjeravanju svakako su najslabiji. To je

ono što su uvijek tvrdili učitelji naše škole (usp. sv. Toma 1, 1, 8 ad 2). Ono što danas ima prvenstvo to je razumska i znanstvena spoznaja, čak fizička, kvantitativna i iskustvena spoznaja koja zadovoljava ljudski duh... Čovjek je siguran preko sigurnosti koja je upriličena naravi čovjekova duha (usp. P. H. Simon, *Question aux savants*, Seuil, Paris). Zaustavljajući se na toj razini spoznaje, ljudski razum nije svjestan da se odriče nečeg što je vrlo važno: upotrebe svojih moći u traganju za višom istinom, tj. za bitnom i metafizičkom istinom koja se nalazi na uistinu ljudskoj i duhovnoj razini. Tu se susret s Bogom može odvijati, bilo preko naravnog reda, bilo još više preko Objave, u sigurnoj i odgovarajućoj mjeri.

Drugim riječima današnjem čovjeku nedostaje one zdrave filozofske formacije koja je, sve ako je i ograničena na onaj stupanj koji je dostupan svima a zove se zajednički osjećaj (*sensus communis*), nužna da se može susresti svijet vjere. Kako smo već rekli, naš mentalitet nije na željenoj valnoj dužini na kojoj se može hvatati tajnoviti govor Božji. Još jednom potsjećamo na Pashalovu misao: potrudimo se da dobro mislimo. Tada ćemo vidjeti da dokaz auktoniteta na kome se osniva vjera vuče svoju snagu iz kredibilitnosti onoga koji ga pruža, u našem slučaju Boga. Zato je taj dokaz vrlo snažan, pa i onda kad ostaje u području tajnovitih istina (usp. Sv. Toma, *op. cit.*).

3. Tada se nećemo iznenaditi ako nađemo treći element, koji se nalazi izvan nas, koji nas nadilazi, i koji u nama posreduje da nas učini sposobnima za čin vjere. Želimo govoriti o dahu Duha Svetoga, o milosti (Denz. Sch., 1525 i dalje; 1553—1554 i dalje). Vjera je dar Božji, krepost namijenjena čovjeku preko nadnaravnog poticaja koji nam neće uzmanjkati ako se stavimo u uvjete koji se traže da ga primimo.

Zato će želja za Bogom, poniznost, molitva, pouzdano očekivanje i duhovno iskustvo — kao npr. učešće u životu vjere crkvene zajednice, obiteljske ili opće — pripremiti putove koji vode vjeri i nju će učiniti ne samo mogućom nego čak lakom i pobjedonosnom.

To je naša želja koju vam svima upravljamo uz naš apostolski blagoslov.

(L'Osservatore Romano,
5. listopada 1972.)